

ВІДГУК

**офіційного опонента, кандидата економічних наук,
Корженівської Наталії Леонідівни на дисертаційну роботу
Желізко Олексія Олександровича на тему:
«Державне регулювання інституціональних змін системи економічної
безпеки підприємництва», подану на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – Економіка та управління
національним господарством**

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з напрямками наукових досліджень

Економічна безпека, як стан захищеності та ефективної діяльності підприємницьких структур залежить від рівня функціонування і розвитку економічної системи та усіх її компонентів у взаємозалежності та взаємозв'язку. Проблеми в існуванні дієвих механізмів та наукових обґрунтуваннях стратегій національного розвитку на економічно безпечних засадах передбачає розробку теоретичних та практичних напрацювань з питань державного регулювання інституціональних змін системи економічної безпеки підприємництва. Недостатнє використання економічної безпеки та уникнення засобів її використання впливає на ступінь негативних ризиків та загроз соціально-економічному розвитку, стану галузей економіки, зростання рівня імпортозалежності країни. Саме тому актуальним є дослідження стану, тенденцій та чинників впливу державного регулювання інституціональних змін на систему економічної безпеки підприємництва та виникає об'єктивна необхідність удосконалення теоретичних і методичних засад їх дослідження.

Подальший розвиток підприємництва в Україні не можливий без ефективної інституціональної підтримки на законодавчому рівні інститутів державної влади, місцевого самоврядування, громадянського суспільства, економічних інститутів. Однак їх координація має чітко регулюватись державою, однією з функцій якої є гарантування безпеки національних інтересів суб'єктів господарювання. Відтак актуальності набуває вивчення та удосконалення

державного регулювання системи економічної безпеки, яке повинно здійснюватися шляхом розробки ефективних інструментів механізмів регулювання стосунків в сфері економіки і підприємництва, створенні державних інститутів в цій сфері, а також виконання функцій дієвого контролю за цією діяльністю для збереження динамічної рівноваги та протидії викликам.

Підтвердженням актуальності теми обраного дослідження є той факт, що дисертаційна робота виконувалась у відповідності до наукової тематики економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Макроекономічна стратегія реалізації європейського вектору економічного розвитку України: концептуальні засади, виклики та протиріччя» (номер державної реєстрації 0116U004822), де автором розроблено теоретичні та методичні засади формування системи економічної безпеки підприємництва, державного регулювання інституціональних змін для подальшого удосконалення.

Означене дозволяє зробити висновок, що опонована дисертаційна робота вирішує проблемні питання, які є актуальними для функціонування ефективної системи економічної безпеки підприємництва шляхом удосконалення її державного регулювання.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дослідження

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та автореферату, опублікованими науковими працями дає підстави визначити, що наукові здобутки та формулювання, висновки і рекомендації є обґрунтованими та достовірними, є власними напрацюваннями автора та становлять його науковий доробок.

В основу теоретичної частини дослідження покладено вивчення значної кількості праць вітчизняних та зарубіжних дослідників, застосовано наукові методи пізнання та використано різноманітні методи економічних досліджень, що дали змогу узагальнити теоретичний досвід та сформулювати власне бачення теоретико-методичних засад з метою удосконалення та оптимізації державного

регулювання інституціональних змін для підвищення ефективності функціонування системи економічної безпеки підприємництва в національній економіці.

Інформаційну базу проведеного дослідження становили статистичні дані Державної служби статистики України та інших країн світу, міжнародних організацій, зокрема Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, ООН.

Основні положення, висновки та практичні рекомендації дисертаційного дослідження викладені автором на науково-практичних конференціях, що засвідчують географічне різноманіття, відповідний досвід автора та достовірність проведених досліджень за результатами дискусій та обговорень.

Оцінка змісту та наукової новизни дисертаційної роботи

Структура і зміст дисертації засвідчують логічну побудову та глибину проведеного комплексного дослідження. Робота насичена цифровим матеріалом, аналітичними розрахунками, аргументацією.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт і методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення, наведено інформацію стосовно апробації та оприлюднення в публікаціях та на наукових конференціях результатів дослідження.

У першому розділі **«Теоретико-методичні засади дослідження державного регулювання системи економічної безпеки підприємства»** узагальнено теоретико-методичні засади регулювання державними органами та органами місцевого самоврядування змін як окремих інститутів, так і всієї інституціональної системи, здійснено аргументацію методичних основ оцінки ефективності державного регулювання інституціональних змін щодо формування системи економічної безпеки підприємства.

У другому розділі **«Тенденції державного регулювання інституціональних змін та їх вплив на систему економічної безпеки підприємства України»** розкрито механізми державного регулювання

інституціональних змін в умовах трансформації економіки України; проаналізовано основні небезпеки, загрози та ризики економічній безпеці підприємництва на сучасному етапі розвитку держави; визначено вплив державного регулювання інституціональних змін на систему економічної безпеки підприємництва.

У третьому розділі **«Шляхи удосконалення державного регулювання інституціональних змін у контексті підвищення ефективності функціонування системи економічної безпеки підприємництва»** розроблено науково-методичний інструментарій оцінки впливу державного регулювання інституціональних змін на систему економічної безпеки підприємництва, механізм та модель здійснення моніторингу впливу регулювання інституціональних змін державою на систему економічної безпеки підприємництва, що дозволило визначити напрями підвищення результативності державного регулювання інституціональних змін для забезпечення економічної безпеки підприємництва.

У висновках автором узагальнено результати проведеного дослідження відповідно до визначеної мети та завдань дисертаційної роботи.

Детальний аналіз теоретичних, методичних і практичних результатів проведеного комплексного дослідження державного регулювання інституціональних змін системи економічної безпеки підприємництва дає достатньо підстав для висновку, що значна їх частина характеризується науковою новизною. До найбільш важливих положень, на нашу думку, слід віднести наступні:

удосконалена автором методика оцінки впливу державного регулювання інституціональних змін на функціонування системи економічної безпеки підприємництва в національній економіці (пп. 1.3, с. 84-88), яка включає чотири комплексних показників та числові критерії оцінки впливу небезпек, загроз та ризиків на формування СЕБП, що дозволяє виявити проблемні зони та складники негативних впливів;

удосконалено теоретико-методичний підхід до формування та

структуризації СЕБП з врахуванням історичного та системного поглядів з питань розвитку регулювання інститутів відповідних її складових (п. 1.1., с. 32, 41, 43);

розвиток наукових розробок при визначенні складових комплексу державного регулювання інституціональних змін у контексті формування національної СЕБП, таких як передумови, чинники впливу, політика, мета, завдання, суб'єкти, об'єкти, принципи, функції, інструменти, методи, процес (с. 80-81). Це дозволило провести компаративну характеристику груп і підгруп методів такого виду державного регулювання;

удосконалено класифікацію та взаємозв'язок небезпек, загроз, ризиків економічній безпеці підприємництва, що враховує вплив державного регулювання інституціональних змін та особливостей національної економіки (с. 37-39, 86-88);

розроблено науково-методичний інструментарій оцінки та моніторингу впливу регулювання інституціональних змін державою на систему економічної безпеки підприємництва (с. 113, 168, п. 3.2.), запропоновано систему індикаторів здійснення такого моніторингу (с. 195);

розроблено чинники-каталізатори, що впливають на формування механізму державного регулювання інституціональних змін, що дозволяє здійснювати адаптацію до трансформації економіки країни такого механізму, підвищує рівень сприйняття бізнес-одинацями та домашніми господарствами регулюючих впливів зі сторони органів державної влади і зворотній зв'язок між складовими національної соціально-економічної системи (с. 94-97);

запропоновані оптимізаційні заходи регулювання органами державної та муніципальної влади змін окремих інститутів та інституціональної системи в Україні (підвищення інформаційного забезпечення, якості роботи державних службовців та працівників органів місцевої влади (с. 197-199, 206-209), підвищення ефективності функціонування державних (муніципальних) владних інститутів через реформування державної служби України.

Представлена дисертація Желізко Олексія Олександровича за обраним напрямом дослідження, його предметно-об'єктною сферою та змістом відповідає паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним

господарством. Зміст, обсяг та оформлення дисертації є такими, що відповідають діючим вимогам до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

Практична цінність результатів дослідження

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що за своїм змістовним навантаженням, розробленими рекомендаціями та удосконаленою методикою оцінки ефективності державного регулювання інституціональних змін при формуванні системи економічної безпеки підприємництва можливо стверджувати про їх прикладний характер та можливе використання Комітетом з питань економічної політики Верховної Ради України при підготовці експертно-аналітичних матеріалів для удосконалення законодавчих і нормативно-правових актів з питань забезпечення економічної безпеки підприємництва (довідка №04–16/15–252 від 25.04.2018р.); структурними підрозділами Служби Безпеки України для її удосконалення та підвищення результативності (довідка №14/2/4–11245 від 04.01.2019р.), а також в навчальному процесі закладів вищої освіти, зокрема Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка (теми №1–4) (довідка № 1046 від 08.11.2017р.).

Повнота викладу положень дисертації в опублікованих працях

Дисертаційна робота Желізко Олексія Олександровича викладена на 260 сторінках, з них 242 сторінки основного тексту.

Основні результати дисертаційного дослідження викладені та опубліковані у 16 наукових працях загальним обсягом 4,9 д.а. (з них 4,9 д.а. належать особисто автору), з яких 10 наукових статей (3,6 д. а.), у тому числі 9 у фахових виданнях, одна в іноземному науковому виданні, та 6 публікацій у матеріалах конференцій.

Кількість, обсяг, зміст та географія друкованих праць й апробацій наукового доробку надають авторові право публічного захисту дисертації. Автореферат

написаний у науковому стилі, літературною мовою, згідно з вимогами п. 13 порядку присудження наукових ступенів, ідентично узагальнює та відображає основні положення, висновки і рекомендації, викладені в дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до роботи

Відзначаючи належний теоретико-методологічний рівень дисертації, позитивно оцінюючи наукове і практичне значення одержаних результатів, зазначимо дискусійність її окремих положень.

1. Однією із складових системи економічної безпеки підприємництва в роботі пропонується зовнішньоторговельна (с. 46), а також до методики оцінки СЕБП вводиться розрахунок індексу глобальної конкурентоспроможності, інновацій, що безперечно збільшує позитивну оцінку. Однак автору слід було б визначити основні напрями впливу глобалізаційних процесів на державне регулювання інституціональних змін системи економічної безпеки підприємництва та навести приклади зарубіжного досвіду.

2. Досліджуючи плив державного регулювання інституціональних змін на систему економічної безпеки підприємництва (пп. 2.3) автор наголошує на необхідності забезпечувати стабільність та максимальну ефективність функціонування в умовах ринку вітчизняних суб'єктів підприємницької діяльності та високий потенціал їх розвитку через попередження, однак в роботі недостатньо уваги приділено питанням превентивного усунення потенційних ризиків і загроз економічній безпеці підприємництва в контексті інституціональних змін.

3. Доповнивши дослідження провідних науковців автором виділено правовий, економічний, фінансовий, адміністративний, соціальний, інноваційний та інформаційний механізми державного регулювання інституціональних змін в країні (с. 98). Збагатила б теоретичні положення та обґрунтування рекомендацій автора характеристика зазначених механізмів та їх ролі у формуванні та удосконаленні державного регулювання інституціонального забезпечення

економічної безпеки підприємництва.

4. На нашу думку, в роботі доречним було б поглибити вивчення ролі державних фінансових інститутів та врахування регіональних особливостей (зокрема, економічної самостійності розподілу та контроль за ресурсами регіонів і можливості найбільш повного використання конкурентних переваг регіону) в системі забезпечення економічної безпеки підприємництва, що посилює методику визначення впливу державного регулювання інституціональних змін на її ефективність.

5. Переважна більшість завдань та функцій державного регулювання інституційними змінами містить соціально-економічну складову (с. 60,62). В роботі досить ґрунтовно вивчено значення СЕБП для розвитку соціально-економічної системи країни, її національної та економічної безпеки, а також забезпечення економічної безпеки і формування системи економічної безпеки окремих підприємств. Однак бажано було висвітлити дані питання також в контексті соціальної відповідальності бізнесу та можливостей інституціонального регулювання та контролю.

Проте, підсумовуючи аналіз недоліків і зауважень, необхідно сказати, що вони не мають принципового характеру та не вплинули на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження.

Загальний висновок

Дисертація «Державне регулювання інституціональних змін системи економічної безпеки підприємництва» є завершеною науковою працею, тема і зміст дисертаційної роботи відповідають спеціальності 08.00.03 – Економіка та управління національним господарством та профілю спеціалізованої вченої ради Д 71.831.02 у Подільському державному аграрно-технічному університеті.

Отримані Желізком О.О. в процесі дослідження наукові результати характеризуються новизною та мають практичну цінність. У результаті виконаної автором роботи отримало нове вирішення науково-прикладне завдання щодо

поглиблення теоретичних та методичних засад та розробки рекомендацій щодо ефективності державного регулювання інституціональних змін в системі економічної безпеки національної економіки.

Викладене є достатньою підставою вважати, що дисертаційна робота «Державне регулювання інституціональних змін системи економічної безпеки підприємництва» відзначається науковою новизною та має практичну цінність і відповідає вимогам, які пред'являються до кандидатських дисертацій відповідно до пунктів 9, 10, 12-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р. та № 567 від 27.07.2016 р.), а її автор, Желізко Олексій Олександрович, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 - економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності
Подільського державного
аграрно-технічного університету

Н. Л. Корженівська

Підпис к.е.н., доцента Корженівської Н.Л. засвідчую:
Учений секретар Подільського державного
аграрно-технічного університету

О. Т. Кобернюк